

Cvetje s polja modroslovskega.

(Spisal dr. Fr. L.)

(Dalje).

3. Bistvo lepote.

Veliko se je pisalo o tem vprašanju, kaj je bistvo lepote. „Lepota je ideja v javljanju“, ali: „Lepota je soglasje, skladnost zunanjega pojava z idejo“ — take in jednake razlage čitamo po knjigah. Da se take razlage dadó lahko umeti, ne moremo trditi. Poskušajmo torej umevneje razložiti lepoto.

Najprej je to trdno, da je lepota neka popolnost. Vsekako je popolnejše, če je stvar lepa kakor če je grda. In ta popolnost se nam na vnanje kaže ali razodeva. Ako je na primer v raztrgani knjigi napisanih veliko lepih nauk, je v tem oziru dobra, popolna, a lepa ni. Ako je pa primerno vezana in obrezana, je tudi lepa. Lahko je vsakomur jasno, da je lepota v tem, kar se nam na zunaj kaže ali razodeva, ne pa v tem, kar spoznavamo samo z umom, torej v bistvu ali v notranjosti stvari. Po-

temtakem je lepota vnanja popolnost. A vnanja popolnost — kaj neki je, ako ni ob enem tudi notranja? Kakšen voz je neki lep? Ali tak, na katerem se ne more nihče voziti? Ne, lep voz mora biti tudi dober za vožnjo; če je nepripraven in neokreten pač ni v pravem pomenu voz. Lep voz je torej dober za vožnjo in tudi

očem prijeten. Kadar se popolnost vozá kaže tudi na oči, tedaj je voz lep.

Po tej poti preišljuj, dragi čitatelj, kakoli hočeš, povsodi najdeš isto: lepota je tam, kjer se kaže ali razodeva našim čutom popolnost stvari. Obraz je lep, ako mi kaže po-

polno človeško glavo. Ako bi bila na obrazu brazda ali maroga, ne bi bil obraz lep, ker ta bi motila ali razdirala celotni in popolni vtisek. Hiša je lepa, kadar je dobra za svoj namen, popolna v celoti in v svojih delih, in se to našim očem kaže. V obče se v tem razkladanju vjema večina modroslovcov, zato lahko rečemo: Lepota je tista popolnost ali dobrota kake stvari, ki se javi ali kaže po vnanje. Torej ima lepota dva bistvena znaka ali momenta: Prvi je ta, da je lepota neka popolnost, dobrota, vrlina, dovršenost, ne pa nepopolnost ali nedostatnost ali slabost. Drugi pa je, da se ta popolnost razodeva v vnanjem pojavu, to je: po-

polnost se kaže neposredno ali naravnost očem ali sluhu ali opazovanju. Lepote ni treba preiskovati z globokim mišljenjem, ni je treba iskati z drobnogledom, ampak pokaže se nam tedaj, kadar se pokaže stvar. Ko bi se popolnost tako ne razodevala, ne bi bila lepota, čeprav bi bila vrlina in stvari v prid. Zdravje in čilost

Glava sv. Cecilije. (Po sliki Karola Dolcija.)